PWYLLGOR YMGYNGHOROL HARBWR ABERMAW, 24 MAWRTH 2026

Presenoldeb:

Aelodau:
Cynghorydd Eryl Jones-Williams (Is-Gadeirydd), Cynghorydd Deana Davies-Fisher (Cyngor Tref Abermaw), Glenn Radford (Cymdeithas y Bad Achub)

Swyddogion:
Llŷr B Jones (Pennaeth Cynorthwyol Economi a Chymuned), Bryn Pritchard-Jones (Rheolwr Gwasanaeth Morwrol), Daniel A Cartwright (Uwch Swyddog Harbyrau), Kane Arran Triggs (Harbwrfeistr Abermaw), Manon Jones a Lowri Evans (Cyfieithwyr), Gwen Roberts a Courtney Jones (Swyddogion Gwasanaethau Democratiaeth).

Hefyd yn Bresennol: Cynghorydd June Jones (Sylwedydd, Cynrychiolydd Pwyllgor Harbwr Porthmadog), Cynghorydd R Medwyn Hughes (Aelod Cabinet Economi a Chymuned).

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriad gan y Cynghorydd Robert Williams (Cyngor Tref Abermaw), y Cynghorydd John Brynmor Hughes (Sylwedydd, Cynrychiolydd Pwyllgor Harbwr Pwllheli), a'r Cynghorydd Louise Hughes.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

3. COFNODION

Derbyniwyd cofnodion y cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 21 Hydref 2025, fel rhai cywir.

4. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLAETHOL YR HARBWR

Cyflwynwyd yr adroddiad gan yr Uwch Swyddog Harbyrau a Harbwrfeistr Abermaw.

<u>Data Perfformiad</u>

Tynnwyd sylw at y tabl a gynhwysir yn yr adroddiad, gan nodi bod y nifer y cytundebau angori wedi cynyddu'n gyson dros y blynyddoedd diwethaf. Gobeithiwyd y bydd y nifer yn parhau i gynyddu dros y flwyddyn i ddod, ac adnabuwyd hefyd bod nifer o ymholiadau wedi dod i law ynglŷn ag angorfeydd cwsmeriaid newydd yn Harbwr Abermaw.

Atgoffwyd y pwyllgor o'r gwasanaeth ar-lein ar gyfer ceisiadau angori a chofrestru cychod pŵer, a fydd yn ail-agor ar y 1af o Ebrill. Anogwyd unrhyw un sydd â diddordeb mewn angori cwch yn yr Harbwr ddod i gyswllt â swyddfa'r harbwr, er mwyn darparu manylion eu cwch a chychwyn y broses ymgeisio.
Cyfeiriwyd at y data boddhad cwsmeriaid a defnyddwyr yr Harbwr, a thynnwyd sylw at y codau QR sydd wedi'u lleoli o amgylch yr Harbwr, er mwyn galluogi cwsmeriaid ac ymwelwyr i gyflwyno adborth am eu profiad. Ymfalchïwyd yn y ffaith bod 68% o'r adborth a dderbyniwyd gan gwsmeriaid yn rhagorol, a chyfeiriwyd at y sylwadau cadarnhaol gan gwsmeriaid a amlinellir yn yr adroddiad. Yn sgil yr adborth calonogol hwn, diolchwyd i holl staff yr Harbwr am eu hymroddiad a'u gwaith ardderchog drwy gydol y flwyddyn.

Diogelwch yr Harbwr

Eglurwyd bod Cyngor Gwynedd wedi penodi Person Dynodedig newydd, sy'n darparu trosolwg annibynnol o gydymffurfiaeth yr Harbwr â Chod Diogelwch Morol Porthladdoedd. Tynnwyd sylw at yr addasiadau i'r Cod a wnaethpwyd dros y 12 mis diwethaf, gan gynnwys y newid i enw'r Cod. Nodwyd hefyd fod y Person Dynodedig wedi cynnal archwiliad o systemau'r Harbwr, a bod canlyniad yr archwiliad yn gadarnhaol iawn. Ychwanegwyd bod yr adroddiad hwn wrthi'n cael ei gyhoeddi.

Wrth drafod polisi towio newydd Cymdeithas y Bad Achub, nodwyd nad oes gan yr Awdurdod Lleol bolisi towio ar hyn o bryd, a holwyd os bydd bwriad i ddatblygu polisi o'r fath. Mewn ymateb, atgoffwyd y pwyllgor mai prif ddiben cychod gwaith yw cyflawni swyddogaethau gweithredol y Cyngor ac nad yw'r cychod hynny wedi eu darparu at ddibenion towio cychod mewn trafferthion. Cyfeiriwyd hefyd at ddyletswyddau statudol y Cyngor, gan nodi nad oes gofyniad na disgwyliad ar yr Awdurdod i ddarparu gwasanaeth towio.

Stormydd y Gaeaf

Aethpwyd ymlaen i nodi bod nifer o stormydd wedi effeithio Abermaw eleni, gyda'r gwyntoedd yn bennaf yn dod o gyfeiriad y De-ddwyrain. Esboniwyd bod yr amodau wedi bod yn heriol, gan gyfeirio at sawl digwyddiad yn ymwneud â chychod lle bu'n rhaid i staff ymateb yn gyflym i sicrhau diogelwch. Ymhelaethwyd ar un digwyddiad penodol lle torrodd cwch yn rhydd o'i angor ac y credir iddo wneud cyswllt â'r bont rheilffordd cyn cael ei ddarganfod yn ardal Harbwr Aberamffra. Mynegwyd gwerthfawrogiad i'r gymuned leol am ei hymateb prydlon wrth gynorthwyo â'r digwyddiad hwn.

Holwyd ymhellach am gyfeiriad y gwyntoedd sy'n effeithio'r Harbwr ac a oes unrhyw newid ym mhatrwm stormydd yn ddiweddar. Nodwyd bod stormydd o'r fath yn digwydd yn amlach nac yn y gorffennol, gan olygu bod angen i staff fod yn fwy gwyliadwrus ac ymatebol. Tynnwyd sylw hefyd at y costau ychwanegol sy'n deillio o amlder cynyddol y stormydd, gan gynnwys gwaith atgyweirio, ymateb i ddifrod, a'r defnydd sylweddol o amser ac adnoddau staff.

Ychwanegwyd bod staff yr Harbwr hefyd wedi chwarae rhan allweddol wrth gynorthwyo a chefnogi adrannau eraill o fewn y Cyngor yn ystod y cyfnodau o dywydd garw, gan gynnwys cludo staff gofal i gartrefi henoed. Ategwyd y diolch i staff yr Harbwr am eu hymroddiad a'u gwaith caled drwy gydol y cyfnodau heriol hyn.

Tynnwyd sylw at y ffaith bod y bwi tramwyo 'oddi ar ei safle' ar hyn o bryd, ac anogwyd unrhyw longwyr i gysylltu â swyddfa'r Harbwr ymlaen llaw cyn mordwyo yn yr ardal er mwyn derbyn y wybodaeth ddiweddaraf.

Adnoddau a Chyllideb

Eglurwyd bod tabl sy'n crynhoi cyllidebau'r Harbwr wedi'i gynnwys yn y ddogfen er gwybodaeth i'r Pwyllgor. Nodwyd bod y ffioedd ar gyfer cyfnod 2026/27 wedi cynyddu yn unol â chwyddiant, a bod y cynnydd hwn i'w weld yn y tabl.

Tynnwyd sylw at rai o'r ffioedd a fyddai o ddiddordeb penodol i'r pwyllgor, gan gynnwys y ffi gofrestru flynyddol, sydd wedi cynyddu o £75 i £80 eleni. Nodwyd hefyd bod y ffioedd lansio blynyddol a dyddiol wedi cynyddu.

Esboniwyd bod Harbwr Abermaw wedi bod yn gweithio tuag at sicrhau bod ffioedd yn gyson a'r ffioedd a godir mewn harbyrau eraill ar draws y sir.

Manylwyd ar gyllideb yr Harbwr gan nodi gorwariant yn y maes staffio, a hynny o bosib o ganlyniad i golli un aelod o staff ac yr angen i gyflogi aelod newydd o staff.. Nodwyd hefyd danwariant mewn perthynas ag adeiladau yn ystod y flwyddyn.

Adroddwyd ar orwariant yn y meysydd trafnidiaeth, cyflenwadau a gwasanaethau, yn bennaf o ganlyniad i orfod adnewyddu ac atgyweirio yn dilyn difrod a gwaith cynnal a chadw. Er hynny, amlygwyd bod incwm yr harbwr wedi cynnydd tua £3,000 am y flwyddyn, gan olygu bod y gorwariant net terfynol yn £5,974.

Cyfeiriwyd at y gorwariant hwn gan nodi bod cyfran helaeth ohono'n deillio o'r difrod a wnaethpwyd o ganlyniad i'r tywydd garw a'r stormydd diweddar. Mynegwyd pryder y gallai costau yn y dyfodol pe byddai digwyddiadau tywydd eithafol yn parhau i effeithio ar yr Harbwr.

Trafodwyd yr heriau y mae'r tywydd a'r hinsawdd yn eu cyflwyno o safbwynt cynllunio ymlaen llaw, a nodwyd bod Llywodraeth Cymru yn darparu pecynnau cymorth yn dilyn rhai digwyddiadau sylweddol. Cyfeiriwyd hefyd at y gronfa wrth gefn sydd gan y Cyngor, a ddefnyddir i ymateb i achosion o ddifrod sylweddol.

Cydnabuwyd yr heriau ariannol sy'n wynebu'r gwasanaeth, ond canmolwyd Harbwr Abermaw am gadw'r gorwariant i lefel gymharol isel yn ystod blwyddyn heriol. Nodwyd hefyd y costau cynyddol sy'n gysylltiedig â gweithrediadau'r harbwr, yn enwedig o ystyried y difrod a'r amodau anodd mae'r harbwr wedi ei wynebu eleni. Pwysleisiwyd gwerth hyfforddiant ac arbenigedd staff yr Harbwr, sy'n galluogi llawer o waith i gael ei gyflawni'n fewnol gan leihau'r angen i gomisiynu contractwyr allanol ac o ganlyniad arbed costau.

Materion Allweddol Eraill

Nodwyd er siom o weld yr Harbwrfeistr Cynorthwyol yn gadael y gwasanaeth er mwyn datblygu a chael profiadau newydd, fod penodiad wedi ei wneud i'r swydd.

Adroddwyd bod y Bwi Tramwyo ar hyn o bryd "Oddi ar ei safle", oherwydd difrod sylweddol a wnaethpwyd iddo yn ystod storm ddifrifol dros y gaeaf. Er bod y gwasanaeth yn wynebu costau sylweddol i sicrhau Bwi newydd, cadarnhawyd bod bwi sbâr ar gael yn yr Harbwr, gyda'r bwriad o'i leoli cyn gynted â phosib..

Rhoddwyd diweddariad ar y gwaith yng ngerddi Draphont, gan nodi bod y prosiect yn mynd yn dda ac y rhagwelir y bydd y gwaith yn cael ei gwblhau ym mis Tachwedd 2026.
Nodwyd hefyd bod cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal rhwng Adran PP/YGC a'r aelod lleol dros Abermaw er mwyn darparu diweddariadau parhaus ar gynnydd y gwaith â'r datblygiadau diweddaraf.

Croesawyd yr Harbwrfeistr i'r cyfarfod er mwyn rhoi diweddariad ar faterion gweithredol yr Harbwr.

Adrodd ar Faterion Gweithredol

Canmolwyd gwaith y tîm wrth ddygymod â gaeaf heriol

Tynnwyd sylw at y ffaith bod 5 Hysbysiad i Forwyr mewn grym ynglŷn â dynesu at Harbwr Abermaw. Cynghorwyd morwyr i gysylltu â swyddfa'r Harbwr er mwyn derbyn y wybodaeth ddiweddaraf am unrhyw fwiau sydd allan o'u safleoedd neu unrhyw faterion mordwyo eraill. Esboniwyd bod y manylion llawn ar gyfer yr hysbysiadau hyn i'w gweld ar wefan y Cyngor. Atgoffwyd morwyr hefyd i fonitro radio VHF ar Sianel 12 wrth iddynt ymweld â'r Harbwr fel bod posib cysylltu â swyddfa'r Harbwr.
Rhoddwyd diweddariad ar effaith tywod yn chwythu i mewn i'r Harbwr a'r heriau y mae hyn yn eu hachosi. Manylwyd ar y gwaith o adnewyddu pontŵn yr Harbwr gan adrodd ei fod yn mynd rhagddo'n dda, a mynegwyd gobaith y byddai'n cael ei ailosod ym mis Ebrill/Mai 2026. Diolchwyd i Gyngor Tref Abermaw am eu cymorth parhaus i'r prosiect.

Wrth drafod materion cynnal a chadw, nodwyd bod cwch patrôl yr Harbwr, GP3, wedi cwblhau archwiliad a gwasanaeth llawn ac wedi dychwelyd i wasanaeth ar y dŵr.

Adroddwyd hefyd fod y gwasanaeth wedi buddsoddi mewn cerbyd 4x4 newydd er mwyn cynorthwyo holl staff i gyflawni eu dyletswyddau ar draws ardaloedd yr

harbwr a'r traethau. Croesawyd y buddsoddiad hwn gan nodi ei fod eisoes wedi profi'n ased gwerthfawr i'r gwasanaeth ac yn gymorth sylweddol i'r staff yn eu gwaith o ddydd i ddydd.

Adroddwyd bod aelodau ychwanegol o staff wedi cwblhau hyfforddiant angenrheidiol yn ymwneud â'r cerbyd 'All-Terrain' newydd Aethpwyd ymlaen i amlygu'r defnydd cyson a gwerthfawr a wneir o'r cerbyd wrth gefnogi gweithrediadau'r Harbwr a'r traethau.

Wrth drafod y rhestr o ddigwyddiadau sy'n cymryd lle yn Abermaw eleni, ymfalchïwyd bod cymaint yn mynd ymlaen yn yr ardal. Estynnwyd dymuniadau gorau i drefnwyr yr holl ddigwyddiadau gyda'r gobaith y byddant yn elwa ar dywydd ffafriol a chefnogaeth gref gan y gymuned ac ymwelwyr.
Manylwyd ar y trefniadau sydd ar waith ar gyfer delio a chyrff anifeiliaid sy'n golchi i fyny ar yr arfordir, gan gadarnhau bod y gwasanaeth yn cysylltu â'r '*British Divers Marine Life Rescue'* pan fo carcas yn cael ei ddarganfod. Os na fydd y sefydliad yn dymuno adfer y carcas, trefnir ei gladdu ar y traethau pan fod hynny'n briodol.

.

Eglurwyd bod lleoliad Abermaw ac Aberdyfi o fewn dalgylch amaethyddol helaeth yn golygu bod nifer gymharol uchel o gyrff yn cael eu darganfod ar y traethau ac yn yr harbyrau. Nodwyd bod symud a gwaredu'r cyrff hyn yn un o'r costau gweithredol mwyaf sy'n wynebu'r harbyrau, gyda'r gost yn cael ei hariannu o gyllideb refeniw'r Gwasanaeth.

Ymhelaethwyd ymhellach drwy nodi bod rhai o'r carcasai yn sylweddol o ran maint a phwysau, gan olygu bod angen defnyddio peiriannau ac offer arbenigol ar adegau i'w symud a'u gwaredu'n ddiogel. Pwysleisiwyd bod y gwaith hwn yn gallu bod yn heriol ac yn gostus, ond ei fod yn rhan hanfodol o gynnal diogelwch a glendid yr harbyrau a'r traethau.

Datganwyd bod y trefniadau ar gyfer cynnal digwyddiadau wedi newid yn ddiweddar, gyda gofyniad bellach i'r Cyngor gael ei hysbysu o unrhyw ddigwyddiad sy'n cael ei gynnal. Crybwyllwyd yr angen i drefnwyr unrhyw ddigwyddiad gysylltu gyda'r gwasanaeth yn y lle cyntaf, ac yna bydd ffurflen gais pwrpasol yn cael eu hanfon atynt er mwyn derbyn manylion llawn y digwyddiad arfaethedig. . Pwysleisiwyd pwysigrwydd bod y ffurflen yn cael ei chwblhau'n gynhwysfawr. Nodwyd bod darparu gwybodaeth gyflawn ac amserol yn helpu i sicrhau bod yr holl ofynion gweithredol, diogelwch a rheoleiddiol yn cael eu hystyried yn briodol cyn penderfynu rhoi caniatâd i'r digwyddiad.

PENDERFYNWYD

Nodi a derbyn yr adroddiadau.

5. MATERION I'W HYSTYRIED AR GAIS AELODAU'R PWYLLGOR YMGYNGHOROL

Ni dderbyniwyd unrhyw faterion i'w ystyried.

Adroddwyd nad oedd unrhyw ddiweddariadau am y cais i werthu cynnyrch o gei Harbwr Abermaw a drafodwyd yng nghyfarfod blaenorol y pwyllgor hwn, a bod y gwasanaeth yn disgwyl am ymateb gan yr ymgeisydd.

6. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Cadarnhawyd bod y cyfarfod nesaf i'w gynnal ar y 24ain o Dachwedd, 2026.

Dechreuodd y cyfarfod am 2:00yh a daeth i ben am 3:00yh

_____

(Cadeirydd)